

ВСЕСВІТНІ ІГРИ СЕРЕД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: ДИНАМІКА, СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИСТУПІВ УКРАЇНСЬКИХ СПОРТСМЕНІВ

Висвітлена діяльність Міжнародної ради військового спорту (CISM) з організації та проведення літніх Всесвітніх ігор серед військовослужбовців. Проведено порівняльний аналіз виступів збірної команди українських військовослужбовців на Всесвітніх іграх (1995-2011 рр.) та їх динаміка. Визначені шляхи підвищення якості підготовки військовослужбовців.

Ключові слова: Міжнародна рада військового спорту, Всесвітні ігри серед військовослужбовців, Збройні Сили, аналіз, спортсмен, результат.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міжнародна рада військового спорту (CISM) заснована 18 лютого 1948 р. і є одною з найбільших спортивних організацій світу, яка налічує 133 країни-учасниці. Збройні сили України є повноправним членом організації з 1993 р. [14, 15].

Щорічно CISM організує понад 20 чемпіонатів світу з 26 видів спорту (військово-прикладні: авіаційне п'ятиборство, військове п'ятиборство, морське п'ятиборство та інші види: баскетбол, бокс, велосипедний спорт, кінний спорт, фехтування, футбол, гольф, гандбол, дзюдо, сучасне п'ятиборство, спортивне орієнтування, парашутний спорт, вітрильний спорт, стрільба кульова, водні види спорту (плавання, стрибки у воду, водне поло), тхеквондо, легка атлетика, триатлон, волейбол, греко-римська та вільна боротьба). З веслування академічного, веслування на байдарках і каное, альпінізму, тенісу та хокею на траві проводяться лише регіональні змагання. Крім того, проводяться континентальні та регіональні першості. Кожні чотири роки проводяться Всесвітні ігри військовослужбовців та Зимові всесвітні ігри військовослужбовців. Кожні два роки проводяться Всесвітні ігри курсантів. Всі спортивні заходи CISM організуються при підтримці ООН, МОК та ЄС. За членством країн, кількістю учасників змагань та їх престижністю Міжнародна рада військового спорту посідає третє місце у світі після Міжнародного олімпійського комітету та Всесвітньої Універсиади. Основним лозунгом CISM є: "Дружба через спорт" [14].

Відповідно до Указів Президента України "Про пріоритети розвитку фізичної культури і спорту в Україні (від 21.08.2008 р. № 640/2008), "Національної доктрини розвитку фізичної культури і спорту" (від 28.09.2004 р. № 1148/2004), Закону України "Про фізичну культуру і спорт" (від 24.12.1993 р. № 3809-XII, зі змінами від 17.11.2009 р. № 1724 – VI), Міжгалузєвої комплексної програми "Здоров'я нації на 2002-2011 рр." (Постанова Кабінету Міністрів України від 10.01.2002 р. № 14), Державної програми розвитку фізичної культури і спорту України на 2007-2011 роки (Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2006 р. № 1594) у Збройних Силах України для виконання нормативно-правових державних документів розроблено Концепцію (затверджена Міністром оборони України 29.09.2008 р.) та Програму (затверджена Міністром оборони України 23.10.2008 р.) підготовки спортсменів Збройних Сил (ЗС) України до Олімпійських ігор, чемпіонатів світу та Європи, Всесвітніх ігор серед військовослужбовців [1, 4, 6, 7, 8, 10].

У програмі висвітлена стратегія формування сучасної системи олімпійської підготовки у Збройних Силах України на період до 2012 р., визначені пріоритети її розвитку, висвітлені заходи кадрового, фінансового, медико-біологічного, інформаційного та матеріально-технічного забезпечення. Крім того, висвітлено заходи забезпечення видів спорту (плавання, легкої та важкої атлетики, кульової стрільби, вітрильного спорту, спортивної гімнастики, боксу, вільної та греко-римської боротьби, фехтування, велоспорту, веслування академічного та на байдарках і каное, сучасного п'ятиборства, біатлону, лижних гонок і фрістайлу), які культивуються у Збройних Силах України.

З 1993 р. армійські спортсмени приймають участь у чемпіонатах світу та Європи серед військовослужбовців та в багатьох армійських європейських регіональних змаганнях. Одними з головних змагань для спортсменів ЗС України є Всесвітні ігри серед військовослужбовців, які проходять кожні чотири роки (за рік до Олімпійських ігор).

Виступи та досягнення української збірної команди військовослужбовців на Всесвітніх іграх дуже обмежено висвітлюються у пресі, наукових статтях і звітах. Проте досягнуті результати заслуговують на увагу фахівців. В зв'язку з цим цікавою, як дослідницька проблема, є аналіз в ретроспективному плані виступів українських спортсменів-військовослужбовців. Детальний аналіз результатів виступів збірної команди військовослужбовців дозволяє виявити резерви, які можна використовувати для досягнення найвищих результатів у подальшому.

Робота виконувалась згідно теми: 2.6 "Теоретико-методичні основи удосконалення тренувального процесу та змагальної діяльності в структурі багаторічної підготовки спортсменів " Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2011-2015 рр. та напряму дослідження кафедри олімпійського та професійного спорту Дніпропетровського державного інституту фізичної культури та спорту за темою "Історичні, організаційно-правові аспекти та теоретико-методичні засади неолімпійського спорту в Україні та на світовому просторі".

Метою досліджень є проведення ретроспективного аналізу виступів української збірної команди Збройних Сил на літніх Всесвітніх іграх серед військовослужбовців та порівняння їх результатів з кращими командами світу.

В процес дослідження використовувалися наступні **методи**: ретроспективний аналіз даних інформаційної мережі Інтернет, аналіз протоколів Всесвітніх ігор серед військовослужбовців 1995-2011 рр., методи математичної статистики.

Результати дослідження. Збірна команда українських військовослужбовців приймала участь у всіх літніх Всесвітніх іграх серед військовослужбовців. За ці роки наші спортсмени завоювали 137 нагороду різного гатунку (табл. 1).

Таблиця 1

Результати виступів спортсменів Збройних Сил України на Всесвітніх іграх серед військовослужбовців (I-V Ігри)

Медалі	1995 р. (Італія)	1999 р. (Хорватія)	2003 р. (Італія)	2007 р. (Індія)	2011 р. (Бразилія)	Разом
Золоті	7	8	6	5	5	31
Срібні	14	19	11	6	4	54
Бронзові	9	14	5	15	9	52

У 1995 р. молода армійська команда прийняла участь у **Перших Всесвітніх іграх серед військовослужбовців**, які проводилися у Римі (Італія). Змагання були присвячені 50 річниці закінчення II світової війни. Чисельність делегації Збройних сил України – 225 осіб [13]. Спортсменами Збройних Сил України було виборено 30 медалей (7 золотих, 14 срібних, 9 бронзових) серед 4017 спортсменів з 93 країн світу у 17 видах програми і здобули почесне шосте місце. Найбільш успішними були виступи спортсменів з легкої атлетики, боксу, боротьби вільної та греко-римської, стрільби кульової, сучасного п'ятиборства та фехтування. Першу особисту медаль на цих іграх для Збройних сил України приніс майор Сергій Користильов (стрільба з пістолета) [8].

На II Всесвітніх іграх серед військовослужбовців, які проходили в м. Загребі (Хорватія) у 1999 р. армійські спортсмени виступили у 17 видах спорту та вибороли 41 медаль (8 золотих, 19 срібних, 14 бронзових) і посіли почесне 9 загальнокомандне місце [8]. Чисельність делегації Збройних сил України – 197 осіб. У II Всесвітніх іграх взяли участь 6734 учасника з 82 країн-учасниць, які виступали 20 видах спорту та 2 показові види (веслування на байдарках та каное) [13].

Найбільш успішними були виступи спортсменів з легкої атлетики, плавання, кульової стрільби, спортивного орієнтування, вільної та греко-римської боротьби, веслування академічного.

У 2003 році в м. Катанії (Італія) відбулися **III Всесвітні ігри серед військовослужбовців**. В цих міжнародних змаганнях брали участь 3624 спортсмени з 87 країн світу у 18 видах спорту. Чисельність делегації Збройних сил України – 68 осіб [13]. Основними суперниками української збірної були команди Росії, Китаю, Італії та Південної Кореї (табл. 2). В загальному заліку Україна посіла 4 місце. Спортсмени Збройних Сил України вибороли 22 медалі, серед яких 6 золотих, 11 срібних та 5 бронзових. Нажаль основні лідери українського військового спорту були залучені до підготовки до Олімпійських ігор за окремими планами, і взяти участь у Всесвітніх іграх не змогли. Проте, українські військові спортсмени успішно виступили у шести видах змагань – плаванні, легкій атлетиці, боксі, фехтуванні, сучасному п'ятиборстві, вітрильному спорті.

У 2007 році пройшли **IV Всесвітні ігри серед військовослужбовців** у місті Хайдарабад (Індія). В них взяли участь рекордна кількість країн (101) та 4738 спортсменів-військовослужбовців [13]. Чисельність делегації Збройних сил України – 79 осіб, з них 54 спортсмени (заслужених майстрів спорту – 8, майстрів спорту міжнародного класу – 33, майстрів спорту України – 13), які виступали у 7 видах спорту з 14 (з легкої атлетики, плавання, боксу, вітрильного спорту, греко-римської і вільної боротьби та кульової стрільби). Для порівняння: під прапорами Російської Федерації виступало 126 атлетів у 12 видах спорту. На цих змаганнях найбільш успішними були виступи з легкої атлетики, плавання, боксу, боротьби вільної та греко-римської, стрільби кульової. Спортсменами Збройних Сил України було завойовано 5 золотих, 6 срібних та 15 бронзових медалей та в черговий раз був підтверджений статус однієї з найсильніших держав світу. Необхідно відзначити, що із 101 країни учасниці наша збірна команда Збройних Сил посіла 5 місце (табл. 3).

Таблиця 2

Підсумкова таблиця медалей на III Всесвітніх іграх серед військовослужбовців

Зайняте місце	Держава	Кількість медалей			
		Золотих	Срібних	Бронзових	Всього
1	Китай	31	15	12	58
2	Росія	25	34	33	92
3	Італія	20	14	19	53
4	Україна	6	11	5	22
5	П.Корея	5	4	5	14
6	Кенія	4	3	2	9

Таблиця 3

Підсумкова таблиця медалей на IV Всесвітніх іграх серед військовослужбовців

Зайняте місце	Держава	Кількість медалей			
		Золотих	Срібних	Бронзових	Всього
1	Росія	42	29	29	100
2	Китай	38	22	13	73
3	Німеччина	7	10	13	30
4	Італія	7	8	14	29
5	Україна	5	6	15	26
6	Кенія	5	5	2	12

На вищий ступінь п'єдесталу, зокрема, піднялися українські плавці Олег Лісогор (50 метрів, брас), Сергій Бреус (50 метрів, батерфляй), легкоатлети Микола Саволайнен (потрійний стрибок), Євгенія Снігур (100 метрів з бар'єрами) і Віта Паламар (стрибки у висоту).

Призерами Ігор – 2007 р. також стали Сергій Адвена, Андрій Олійник, Денис Сизоненко, Антон Бугаєв, Юлія Підлісна, Світлана Бондаренко, Ганна Сущенко і Олена Лапунова (всі – плавання), боксер Ілля Журавель, легкоатлети Віктор Шаповал, Володимир Зюзьков і Вікторія Степіна, борці греко-римського стилю В'югар Рагімов і Віталій Ліщинський, "вільники" Геворк Маркарян і Сергій Прядун, а також Олег Ткачов у стрільбі з пневматичного пістолета і жіноча збірна України з кульової стрільби (дрібнокаліберна гвинтівка) у складі Лесі Леськів, Наталії Калниш і Наталії Омельяненко.

У Хайдарабаді було встановлено три світові рекорди (у плаванні, кульовій стрільбі та парашутному спорті) і 23 вищі світові досягнення серед військовослужбовців.

V Всесвітні ігри серед військовослужбовців проведені у Ріо-де-Жанейро 16-24 липня 2011 р. 110 країн, розіграли 196 (459 разом з командними видами) комплектів нагород у 19 видах спорту та 1 показовий вид (табл. 4) [13, 14]. Чисельність делегації Збройних сил України – 70 осіб з них 49 спортсменів (15 заслужених майстрів спорту, 25 майстрів спорту міжнародного класу та 9 майстрів спорту), які змагалися у 7 видах спорту, а саме: сучасного п'ятиборства, плавання, легкої атлетики, вітрильного спорту, фехтування, стрільби кульової та боксу.

Спортсмени Збройних Сил України завоювали 18 медалей, із яких 5 золотих, 4 срібних і 9 бронзових (табл. 5). Загалом за підсумками V Всесвітніх ігор серед військовослужбовців збірна команда України посіла 7 місце у загальному рейтингу, випередити її змогли лише команди, кількість спортсменів у яких була значно більша. Наприклад: Бразилія – 280 спортсменів брали участь у змаганнях з 19 видів спорту, Китай – 153 спортсмени брали участь у змаганнях з 13-ти видів спорту, Італія – 140 спортсменів брали участь у змаганнях з 16-ти видів спорту. На V Всесвітніх іграх серед військовослужбовців збірна команда Збройних Сил України була найкращою серед команд країн колишнього СРСР.

Таблиця 4

Види спорту V Всесвітніх ігор серед військовослужбовців

Індивідуальні види	Колективні види	Військові види	Спортивні єдиноборства
Легка атлетика (+ марафон)	Баскетбол 	Морське п'ятиборство 	Бокс

				
Кінний спорт 	Футбол 	Військове п'ятиборство 	Фехтування 	
Плавання 	Волейбол 	Авіаційне п'ятиборство 	Дзюдо 	
Вітрильний спорт 	ДЕМОНСТРАЦІЯ Пляжний волейбол 	Парашутний спорт 	Тхеквандо 	
Сучасне п'ятиборство 		Спортивне орієнтування 	Легенда	
				Чоловік
				Жінка
Триатлон 		Стрільба 	 Змішані	

Таблиця 5

**Підсумкова таблиця медалей на V Всесвітніх іграх
серед військовослужбовців**

Зайняте місце	Держава	Кількість медалей			
		Золотих	Срібних	Бронзових	Всього
1	Бразилія	45	33	36	114
2	Китай	37	28	34	99
3	Італія	14	13	24	51
4	Польща	13	19	11	43
5	Франція	11	3	3	17
6	П.Корея	8	6	8	22
...					
10	Україна	5	4	9	18

Найбільшу кількість нагород до скарбнички збірної команди України принесли жінки – це легкоатлетки Ремень Марія, Повх Олеся та пятиборка Хохлова Ірина. Найкращі результати показали спортсмени з вітрильного спорту, легкої атлетики, плавання та сучасного п'ятиборства (табл. 6).

Аналіз проведених нами досліджень показав, що збірна ЗСУ виступала лише на перших двох Іграх практично у всіх видах спорту, які передбачено програмою Всесвітніх ігор [5, 12]. Проте, з третіх Ігор їх участь зменшилася до 6-7 видів спорту з 14-20 видів Програми змагань, а кількість учасників зменшилась до 18 спортсменів відповідно (рис. 1).

Таким чином, аналіз нормативних документів, наукових робіт та звітів дозволяють нам констатувати той факт, що для поліпшення і розвитку спорту у Збройних Силах на Україні, а також підготовки до Всесвітніх ігор серед військовослужбовців необхідно провести наступні заходи [1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10]:

- акцентувати увагу на підготовці спортсменів у тих видах спорту, де вони показують невисокі результати (спортивні ігри, велосипедний спорт, кінний спорт, гольф, парашутний спорт);
- забезпечити тренувальний процес спортсменів-армійців достатньою кількістю науково-методичних розробок;
- поліпшити стан і матеріально-технічне забезпечення спортивних споруд (стадіонів, спорт. залів, тирів, яхт-клубів);
- забезпечити якісну підготовку резерву і основного складу збірної команди армійців України;
- залучати засоби масової інформації до більш детального висвітлення виступів українських військовослужбовців на змаганнях міжнародного рівня.

Таблиця 6

**Чемпіони і призери Збройних Сил України
V Всесвітніх ігор серед військовослужбовців**

№ пп	Військове звання	Прізвище та ініціали	Спорт. звання	Вид спорту	Зайн. місце
1	капітан	ЛЕОНЧУК Георгій	ЗМС	Вітриль. спорт	1

2	майор	БРАСЛАВЕЦЬ Євген	ЗМС	Вітриль. спорт	1
3	ст.лейтен-т	КАЛІНІНА Ганна	ЗМС	Вітриль.спорт	1
4	мічман	ТИМОХОВ Сергій	МСМК	Вітриль. спорт	1
5	солдат к/с	КОВАЛЕНКО Андрій	МСМК	Плавання	1
6	прац. ЗСУ	СЕМЕНОВ Олексій	МСМК	Легка атлетика	1
7	прац. ЗСУ	РЕМЕНЬ Марія	ЗМС	Легка атлетика	1, 2, 3
8	солдат к/с	ХОХЛОВА Ірина	МСМК	С. п'ятибор.	1, 2
9	ст. л-нт	КРИМАРЕНКО Юрій	ЗМС	Легка атлетика	2
10	солдат к/с	ЗОЛОТУХІНА Наталія	МСМК	Молот	2
11	прац.ЗСУ.	СПАС Анастасія	МСМК	С. п'ятибор.	2
12	солдат к/с	ЛЕВЧЕНКО Наталія	МС	С.п'ятибор.	2
13	прац.ЗСУ	ЧЕБАНУ Олена	ЗМС	Легка атлетика	3
14	ст. солд.к/с	СНІГУР Євгенія	МСМК	Легка атлетика	3
15	прац.ЗСУ	ЦИХОЦЬКА Руслана	МСМК	Легка атлетика	3,3
16	солд. к/с	ДЕМ'ЯНЮК Дмитро	МСМК	Легка атлетика	3
17	прац.ЗСУ	ПОВХ Олеся	ЗМС	Легка атлетика	3, 3, 3
18	прапорщ.	БОНДАРЕНКО Світлана	ЗМС	Плавання	3
19	капітан	ТОМЧУК Андрій	МСМК	Бокс	3
20	прац.ЗСУ	ВОРОНІНА Олена	МСМК	Фехтування	3

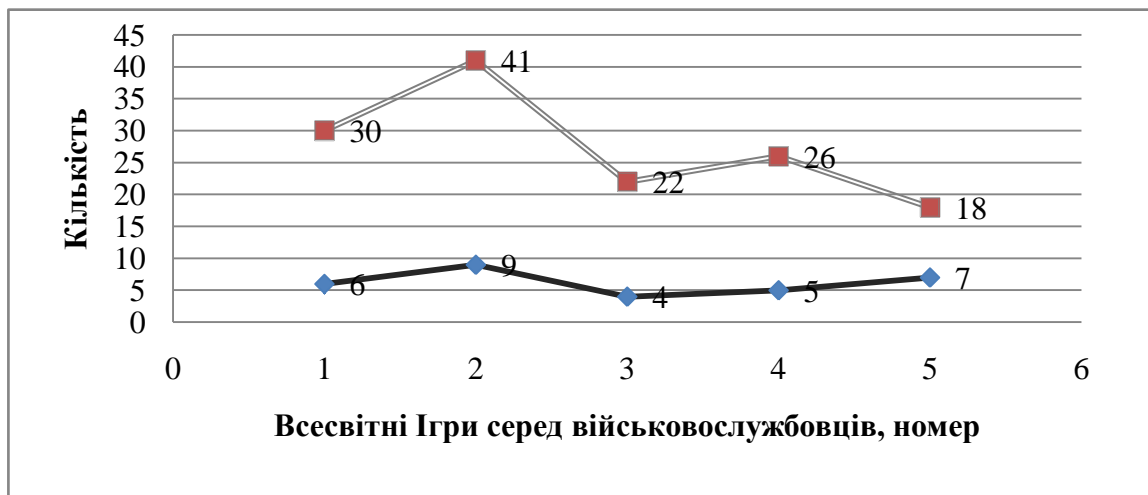

Рис. 1. Результати збірної команди України на I-V Всесвітніх іграх військовослужбовців:

- ◆ — зайняте місце в неофіційному заліку;
- ◆ — кількість завойованих медалей.

Висновки. 1. Сьогодні якісна підготовка українських спортсменів-військовослужбовців до Всесвітніх ігор є одною з основних предметів турботи управління спорту Міністерства оборони України.

2. Виявлено зниження динаміки кількості українських спортсменів-військовослужбовців, які приймають участь у Всесвітніх іграх, а також відмічається різке зменшення видів спорту у яких вони виступають.

3. Високі спортивні результати українські військовослужбовці показують у таких видах спорту як, легка атлетика, бокс, боротьба, плавання. Непогано виступали спортсмени ЗСУ зі стрільби кульової, спортивному орієнтуванні, п'ятиборству, вітрильному спорті, фехтуванні, проте вони були не регулярними.

4. Зосередити увагу фахівців на підготовці спортсменів у тих видах спорту, де вони показують невисокі результати (спортивні ігри, велосипедний спорт, кінний спорт, гольф, парашутний спорт).

Перспективи подальших досліджень полягають у проведенні аналізу виступів українських спортсменів-військовослужбовців у зимових Всесвітніх іграх, порівнянні їх досягнень з результатами спортсменів з інших країн, визначенні стану та перспектив розвитку зимових видів спорту у Збройних Силах України.

Використані джерела

- "Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту" від 28.09.2004 р. № 1148/2004
- Боярчук О.М. Фізична підготовка жіночого контингенту Збройних Сил України в системі професійної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к. фіз. вих. : спец. 24.00.02 "Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення" / О.М. Боярчук. – Львів, 2010. – 20 с.

3. Величко О. І. Реформування фізичної підготовки – об'єктивна потреба сьогодення / О.І. Величко // Наука і оборона. – 2006. – № 2. – С. 53–57.
4. Державна програма розвитку фізичної культури і спорту України на 2007-2011 роки (Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2006 р. № 1594)
5. Долбышева Н.Г. Анализ выступления украинских спортсменов на Всемирных Играх среди военнослужащих / Н.Г. Долбышева, И.Т. Скрипченко, И.М. Яремка // Материалы IX Международной научно-практической конференции "Физическая культура и спорт : интеграция науки и практики". – Ставрополь, 2012. – С. 222-224.
6. Закон України "Про фізичну культуру і спорт" від 24.12.1993 р. № 3809-XII, зі змінами від 17.11.2009 р. № 1724 – VI.
7. Міжгалузева комплексна програма "Здоров'я нації на 2002-2011 рр.." (Постанова Кабінету Міністрів України від 10.01.2002 р. № 14).
8. Міністерство оборони України : [електронний ресурс] // Режим доступу: www.mil.gov.ua.
9. Номеровський С.В. Освітньо-методична функція системи фізичної підготовки військовослужбовців і ступінь її наукового обґрунтування / С.В. Номеровський // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2011. – № 3. – С.126-130.
10. Указ Президента України "Про пріоритети розвитку фізичної культури і спорту в Україні" від 21.08.2008 р. № 640/2008.
11. Чабаненко В., Зорій Я., Мосейчук Ю., Гусак В., Васильчук А. Фізичне виховання як системна складова підготовки майбутніх офіцерів запасу / Валерій Чабаненко, Ярослав Зорій, Юрій Мосейчук, Володимир Гусак, Аурел Васильчук // Молода спортивна наука України. – 2011. – Т.4. – С. 165-169.
12. Яремка І., Авдієвський А. Виступи українських спортсменів на літніх всесвітніх іграх військово-службовців / Ігор Яремка, Андрій Авдієвський // Матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції "Проблеми та перспективи розвитку на початку третього тисячоліття у країнах СНД" – Переяслав-Хмельницький, 2012. – С.155-159
13. Detailed Medal Standings – 5th CISM World Military Games [електронний ресурс] // Режим доступу: www.rio2011.mil.br.
14. International Military Sports Council (CISM). Military World Games: [електронний ресурс] // Режим доступу: www.cism-milспорт.org/eng.
15. International Military Tribunal for the Far East (IMTFE): [електронний ресурс] // Режим доступу: www.wikipedia.org/International_Military.

Dolbysheva N.G., Skrypchenko I.T.

THE MILITARY WORLD GAMES: DYNAMICS, CONDITION AND PROSPECTS OF PERFORMANCES OF THE UKRAINIAN SPORTSMEN

In the article clause activity of the Council International Sports Military on the organization and carrying summer CISM World Summer Games is shown. Results of a combined team of the Ukrainian military men on the World games (1995-2011) and their dynamics are analyses. Ways of improvement of quality of preparation of military men to participation in the international competitions.

Key words: Council International Sports Military (CISM), Military World Games, Military Power, analysis, athlete, results.

Стаття надійшла до редакції 28.09.2013 р.

